

Balūwa wa yiba nino
Peetele
akpika ndi
Likpumuuka la mambwa

Kitabu ya yiba niyo atutumbwa Peetele okpika ndi niyi. A beyo, ukpikilya ndi bakilisito ba gudfu yimoti bene. Gutugu mutu bemoti aka kabikyagu be baluwa yi nimu a nino ukpikilya ndi batu bi nibo bukpikilya ndi baluwa wa mambwa, kye mumbanza gutugu bemoti aka kibigu be Peetele ukpika ndi babaluwa baba bi nibo aka bo. Abikya ndi iyi asi be baluwa yi nimu a baluwa wa yiba nino akpika ndi (Wanda 2 Peetele 3:1).

Peetele abikya ndi be batu bemoti-bemoti bindaga ka bakilisito, banutiwa makpumuuka di no Mongoni Manza nimo utiwa ndi. Bagyaga ndi niyo bopo, banabikya be Yeso kigikugu ndeke bata. Peetele abikya goni ndi be obili ka mukilisito okwononi kabosilo Kunzi. Mutuu mi nimo Yeso upa ndi batu bi nibo ba ndi na ibu wa a ndi mino ka obili mo a ma lungunu. Likpumuuka li nilo bokwononi kogwi ka limbengi kabu nilo.

Yigbananaga ya kitabu ka 2 Peetele niyi:

Yuuso 1:1-2

Beyo obili ka mukilisito okwononi mino kaiko
1:3-15

Wigwinonogoni bingbufu ka mutuu nimo
makana ndi 1:16-21

Batu bi nibo buwonisilogo bengeni likpumuuka
nilo kegu lo ngbingbili 2:1-22

A beyo, Yeso igokuto ndeke 3:1-18

Yuuso

¹ Imi Simoni-Petele nino na mugya-ligubo na atutumbwa ka Yeso-Kilisito no nakaukpikilyo batu nibo ba na baya yidingi mudongoni abe niyo kusu, pisi ka bungbingbili ko Kunzi na Muhukuso kusu Yeso-Kilisito.

² Kunzi na Yeso Mombukwono-dosu nino mamibaga bamudukilyi iziyo na maziyo makpa.

Kunzi amamakaga na amapnaga

³ A beyo, pisi ko ngu kaki, Kunzi atipa ndi masi nimo okwononi ka obili kusu. Igyonosa ndi beyo kye tiki bakigwinonogo na kabibiso nino atimakaga ndi kaiko pa imoti ka ibiba na bunza kaki bikpe. ⁴ Kabyenene na ibiba no ngu yi niyo, Kunzi atipa ndi agame wanza na mudingi kugbe. Agya ndi beyo kye makulikanagi ka musasa manye ma obili yi nima, mabye kuwa yigya kaki mombukwana-daki yi. ⁵ Kinili, gyoni kekele kamatila bunza kugu wa baya kunu, yimibo ka bunza. ⁶ Mamatila yigwi mambengi ka yimibo, miko na limbengi linda kaigwi mambengi na mamatila limbengi linda kaigwinonogo ko Kunzi. ⁷ Kugu wa limbengi la kigwinonogo ko Kunzi wikoni na libukutana, kugu wa libukutana mamatila sipananiso. ⁸ A beyo, makika na yigya niyo yasi, mobuulyogo, amupatu ngu kagya ligubo na bukuta bumo na makwanana kamibo Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito binza. ⁹ Luki limoti, mutu yi nino kugu na yigya yi niyo, azwa kaki a mukudu, a abe mutu

wo kolobu ya mamomo. Obusoloni be Kunzi asukusoni ndi bunye kaki bandeli.

¹⁰ Kinili, bomika-mama, gyoni kekele kugbe kabailya molikoni nimo Kunzi amamakaga ndi mino, na beyo amupunaga mino. Makagya nilo lasi, makogwigu ndeke ka bunye gutugu iki yi aka. ¹¹ Makagya beyo, Kunzi amuukulya mupumi bikpo kogulya ka Bungama ba benze na benze ka Mombukwono-dosu na Muhukuso kusu Yeso-Kilisito.

¹² Kinili, niko asi kamutomosyo aka masye masi makpamuka mi nimo, gutugu beyo miboni ndi mino yo na beyo migwinonogo mino ka linganu niyo bamupa ndi. ¹³ Nakaina binza kamuzuzukiso na kamutomosyo ngbingo yi nino na mbeyi bata mino kakutaga aka. ¹⁴ A beyo, nakaiba ambe nika banu kaasa nzayi ya litombu yi niyi, madongoni beyo Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito emibisa ndi mino. ¹⁵ Luki limoti, naga ndeke lasi ambe nakokwo gutugu, wikoni katamanaga masye masi makpamuka mi nimo.

Batu nibo bina ndi ibiba ka Kilisito

¹⁶ A beyo, takamuzukilyagagu ndi likpamuka lo ngu ya kigoku ka Mombukwono-dosu Yeso-Kilisito abe babibu baya bongu na baya bokoli. Luki limoti, tina ndi budingi kaki no miso. ¹⁷ A beyo, Kunzi Baba alingisaga ndi boku. Apa ibiba ngbingo yi nino liyu la ibiba yidingi ko Kunzi otukyoku ndi mino kugu wa lisyε, anabikya be: «Nimuna a mikami mupaka, nogwaga magyagya na iyi kugbe.» ¹⁸ Ibusu bamombukwono-dosu bi bo tukana ndi liyu li nilo kotukyoku kugu wa

lisye, ngbingo yi ninɔ ta ndi mino na ba Yeso ka ngupa yotu.

¹⁹ Ta gɔni kabailya mɔnzina nimo bogyalandu babikyaga ndi. Mogyi binza kaigwinonogo nomu. A mɔfɔngɔni abe tala ninɔ akanze ko biti, kadwe ko ngbingo yi ninɔ lisye atinikaga mino na ko ngbingo ninɔ lingutu lo mbolugo anze banu mino ka mambengi kunu. ²⁰ Kambwa wa yasi, wiboni ambe mambanzu gutugu bemoti aka kakwananigu katumbulaga iyi mukaka bugyalandu ba Mobiso Motu. ²¹ A beyo, mambanzu gutugu bemoti aka kanonzinigu ndi na bugyalandu ka sipananiso kaki bikpe. Luki limoti, babikyaga ndi likpamuka ko Kunzi ko pisi ya Limbengi-Lotu.

2

Kunzi ugyogyisatu ndeke bowonisilo ba bongɔ

¹ Ka bundeli, bogyalandu ba kabɔbɔku batu ndi luga ka bomikya Bezaleli. Bowonisilo ba kabɔbɔku bopuponokuto ndeke luga kunu begayo. Bamakya ndeke mutiwi manye na ma bongɔ bipela, bamanganya ndeke Muwonisilo ninɔ uhukusa ndi, bimakyilya kuwa ibu bamombukwana-dabu bi bunye nibo ulumwisogo ndeke sigbatata. ² Bambanzu bakpa babibyaga ndeke bingbooo ka likpamuka lanye. Binaga ndeke pisi ya lingunu payaya ko bulya kabu. ³ Kakisa kainisoniso na mukumbo, bowonisilo ba kabɔbɔku bi nibo balyalyaga ndeke ka gongu kunu pisi ka babibu baya

Ɔngɔ-Ɔngɔ. Luki limoti, Kunzi umokyoni ndi ka makombu ndeli, Ɔkolipyigu no lumwogo.

⁴ A Ɔeyɔ, Kunzi kukwilyagu ndi Ɔamalaika niƆo Ɔagya ndi Ɔanye kumbu, luki limoti, uƆikita ndi ka pa ya kigyogyiso. Na ku Ɔeyɔ, Ɔukandaga na Ɔaselegeni kabundaga lisyɛ liko ngbanga.

⁵ Kunzi kakwilyagu ndi goni Ɔbili wandeli kumbu, luki limoti, ulumwisaga ndi batu Ɔanye Ɔa Ɔbili no tumo. Ahukusa ndi Nua aka mukaka nino abikyaga ndi likpamuka la linguu, pa imoti na batu Ɔagogo maƆiya na ika.

⁶ Kunzi umakyatu ndi goni Ɔagudu Ɔa Sodomu na Gomolo ka mangimbo, ulumwisogo no buku. Ko pisi yi niyo, uwonisila ndi batu Ɔa Ɔanye likingyosi la nilo usilya ndeke.

⁷ Ahukusa ndi matu wongbingbili Ɔeyɔ ka Loti, nino limbengi akandikanaga ndi na yigya ya Ɔudanda ka batu Ɔanye.

⁸ A Ɔeyɔ, iyi yi nino matu wongbingbili ikaga ndi luga ka batu Ɔanye, anina, anukana masyɛ masi nimo aputaga ndi limbengi la Ɔungbingbili kaki.

⁹ Kinili, Mombukwondosu ibagatu Ɔeyɔ okwononi mino kaukulaga ka Ɔukpeki-kpeki batu niƆo Ɔigwinono na iyi. Luki limoti, a mbeyi kaubuulyogo batu Ɔanye wa aka wa, anabunda kaugyogyiso ka lisyɛ liko makombu.

¹⁰ Kugbe, ugyogyiso ndeke batu niƆo Ɔikaga kabye tamanaga yanye ya nzayi kabu, Ɔanina Ɔungama ka Mombukwondosu payaya.

Bowonisilo Ɔa Ɔngɔ Ɔi niƆo Ɔuminaga batu Ɔagogo payaya, Ɔa Ɔakibinika, Ɔakegu

---

2:5 2:5 Wanda ka Mupunganagi 6:1-7:24.   **2:6** 2:6 Wanda ka Mupunganagi 19:24.   **2:7** 2:7 Wanda ka Mupunganagi 19:1-16.

na kubangaku na batu ba ibiba ba kugu wa lisyε. Luki limoti bikaga kautumbwa. ¹¹ Gutugu bamalaika aka, niɓo bukitogi se bowonisilo ba ɓongo bi niɓo no ngu na bututungyo, bakakogigu ngbanga ka batu ba ibiba bi niɓo ikani kautumbwa ko misa ka Mombukwono-dosu. ¹² Bowonisilo ba ɓongo bi niɓo ba mɔɔngoni abe banyama niɓo bakegu na yimibo, buɓukuta ndi ko bulya kaugwigo ka ɓakpaka aka na kaumwogo. Batumbwaga makpamuka masi, gutugu nimo ɓakibigu. Bolumwogo ndeke mɔɔngoni abe banyama bi niɓo. ¹³ Bugyogyiso ndeke mɔɔngoni begyo ibu bugyogyisaga ndi mino batu ɓagogo. Bogwaga magyagya kotulyoso ɓingbanganya tamanaga kabu yanye na musikatu. Bogwaga magyagya kamubobo kani ma na ibu kalyalya, buliki kabu luga kunu apaga suni. ¹⁴ Miso kabu amutumo na tamanaga ya buɔanda aka bidε, bakupogigu ibu kagya bunye. Bubulisyogo batu niɓo ba na mambengi bipoli. Ba goni na mambengi ma ligbugbu ko bulya mukumbo. Ligbongoni ko Kunzi a kugu kabu! ¹⁵ Bosoni ndi pisi yo ngbingbili, bobungogo na babye niyo ka Balama, mika Beoli. Iyi Balama apaga ndi buyi niɓo ɓapaga ndi ko bulya likpamuka lanyε. ¹⁶ Luki limoti, bayoyisa ndi ko bulya bunye kaki. A beyo, punda muko yi nino kanzinagigu, apunga ndi kanzina na liyu abe mumbanzu. Kuwa wa gu wa, punda yi nino apakya ndi yigya ya bungingi ka mugyalandu yi nino.

¹⁷ Bowonisilo ba ɓongo bi niɓo ba mɔɔngoni

abe makpakpa nimo mufaga. Ba goni abe bekuaba nibayo akawiwila na mbumbo. Kunzi ubungusyilogoni ndi pa ko biti niyo bindengbundu. ¹⁸ Munzina kabu ikaga nimo makibinika na nimo kegu na izangiya. Pisi ka munzina mi nimo, bugwisisogo batu nibo bupupogi batu banye ka mudongo mbiya be biki kagya bufanda. ¹⁹ Bubikeyaga be bakulikanagatu ndeke. Luki limoti, ibu bamombukwana-dabu bi ba bosunzu ba bufanda nibo akaulumwisogo. A beyo, mambanzu yikaka-yikaka a musunzu wo luki lasi nilo ikaga na iyi lidita. ²⁰ A beyo, bambanzu boukogoni ndi ka yigya yanyenye ya obili, pisi kamibo Mombukwono-dosu na Muhukuso kusu beyo ka Yeso-Kilisito. Luki limoti, bakiga bata kumbuso ka yigya yanye yi niyo a ndi ni uditini yo, obili yi nino bopipilo na iyi ika kuwa wanye kugbe kakitaga nino wa mambwa. ²¹ A gutugu ndi binza kaiko kani bakibigu pisi ya bungbingbili. Kegu ndi na izangiya be bibi, kumbuso yi, basa bata mutuu motu nimo bupa ndi. ²² Likpuma nilo bagya ndi, akowonisila linguu la ligbitoku nilo abikyaga be: «Inva igilyini kalya mozoyo kaki» na: «Nguya nino apunya kaisukasaga, igilya bata kaituluba ka butulu.»

3

Mombukwono-dosu igokuto ndeke

¹ Ibunu bawai, baluwa kami wa yiba kamukpikilyo nimu. Kuso wa babaluwa nibana basi baba, no bi kapa kozuzukiso kuso kunu tamanaga yanza ka mutuu mi nimo mukana ndi. ² Nakapa ambe tomononi makpumuka nimo bogyalandu botu bamubikya ndi ka bundeli. Tomononi goni mutuu ka Mombukwono-dosu na Muhukuso, nimo batatumbwa kunu bamupa ndi. ³ Kambwa wa yasi, wiboni ambe ka masye ma mulibo bambanzu bopuponokuto ndeke. Batu bi nibo biko kabye musasa kabu aka bamombukwana-dabu bi. Bamutibaga ndeke bikyaaa, ⁴ banabikya be: «Si Yeso abikya ndi be odokuto ndeke! A kuwa yani? A beyo, katukya wa aka wa botitosu bolumwaga ndi mino, makpumuka masi a mudongoni beyo aka yo a ndi mino wa Kunzi agya ndi mino obili.» ⁵ Bakabusala ka yakolyi be: katukya ka bundeli, Kunzi agya ndi lisyen na litombu pisi ka manzina kaki aka. Agbanana ndi litombu no libo, amumula kuwa ndi litombu lugo wo libo. ⁶ Kunzi olumwisaga ndi obili wandeli no libo li nilo goni lo, pisi ko tumo yidingi. ⁷ Pisi ka manzina mi nimo goni mo, Kunzi obisoni lisyen na obili wa lisyen li nili alongo ka lisyen li nilo ako ndeke mino ngbanga ka batu ba bunye. Ka lisyen li nilo, lisyen na obili agbundikana ndeke no buku.

⁸ Luki limoti, ibunu bawai, makobusolonitogu be: ka Mombukwono-dosu, lisyen limoti a mudongoni abe byanga elfu yimoti na byanga elfu yimoti a mudongoni abe lisyen limoti.

⁹ Mombukwono-dosu kegā kolipyo katulyoso

agume kaki beyo batu bagogo basimaga mino. Luki limoti, a na limbengi linda na ibunu kye kegua kapa be mambanzu gutugu bemoti aka obungogito. Apaga be batu basi bopupi ka bunye.

¹⁰ Lisyε ka Mombukwono-dosu odoku ndeke mufongoni beyo mutu wo kubaku odogoku mino. Ka lisyε li nilo, lisyε olimika ndeke na mungbi, makpamuka masi nimo anzεge ku, agbundikana no buku bingbiii, obili na masi nimo a kuso yi olumwogo. ¹¹ Yeki masi igyonosa ndeke beyo, okwononi be yigya kunu iki se kuwa buni? Okwononi be yigya kunu iki yotu na yakiguma ko Kunzi, ¹² manabundaga lisyε ko Kunzi na kagya yasi ambe oduku bikwa. Ka lisyε li nilo, buku agbunda ndeke kugu wa lisyε wasi, na makpamuka masi nimo anzεge kugu wa lisyε apye bigbatata. ¹³ Luki limoti, kabyenene na agume ko Kunzi, takabundaga lisyε na obili wambiya, ku bungbingbili ika ndeke mino.

¹⁴ Kinili, ibunu bawai, yeki makabundaga lisyε li nilo, gyoni ngu kunu yasi kaiko banza ni makegu na idfa ko misa ko Kunzi, miko ka maziyo na iyi. ¹⁵ Wiboni se ambe limbengi linda ko Mombukwono-dosu ni pisi ya muhukuso kunu. A mufongoni beyo momosu mupaka beyo ka Polo amukpikilya ndi goni mino kabyenene na yimibo yi niyo Kunzi apa ndi. ¹⁶ Okpikaga ndi beyo ka babalwa basi nibo a ndi kanzina mino ko bulya yi niyo. Kuso wa babalwa bi nibo, atu na bapa bayago nibayo a bayaruru kotombisyo.

Batɔ nifo bakeɣɔ na yimibo na nifo bakeɣɔ bakigwinonogo binza ka baya boyikosogo isi yi maɗɔngɔni beyɔ boyikosogo ɔni mino bapa bayagɔ baya Mobiso Motu. Niyo bagyaga beyɔ, biputaga iɓɔ samombukwana-dabɔ bi.

¹⁷ Ibunu bawai, mbiya wanɔ, mibini ibunu likpamaka li nili. Wiminyonito neki, kye banye ka batɔ banye kamubungusogonitɔɔ. Wikoni kɔwa bingbufu ka baya. ¹⁸ Widukulogoni kopingo aka ka iziyo na kamibo Mombukwonodosu na Muhukuso kusu Yeso-Kilisito. Ibiba kɔ kaki, katɔkyɔ mbiya wanɔ na kadwe ka benze na benze! A asi beyɔ aka yo.

AGUMÉ WAMBIYA

Lika: AGUMÉ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6